

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Nemški „Schulverein“.

II.

Ko je pred štirimi leti grof Taaffe stopil vladi na krmilo in je avstrijska notranja politika jela kazati videz, da boče narodom svojim dati naravno in postavno določeni položaj, tedaj zagnalo je liberalno naše nemštvo presrdito borbo proti vladi in slovenskim narodom v Avstriji, ker je veljalo braniti „stare pravice“ in dati zadoščenje žaljenemu samoljubju. V bojne te vrtince potegnili so se vse, kar je moglo služiti namenu: skrajnej opoziciji in neoficijalnemu ponemčevanju! Brez dvojbe bi se v tem „tohu vabohu“ bil tudi nemški „Schulverein“ hipoma izpremenil v arsenal, zameniti bi bil moral šolsko torbo z vojnim tornistrom, tudi če bi bil prvotno za kaj družega namenjen, na primero za mirno povzdigo nemškega šolstva odločen, in bi sploh poprej, v zlatej dobi avstrijskih Nemcev, bil beli dan zagledal. To že drugače ne bi bilo šlo. „Kdor ima šolo, ima narod“ je staro politično gaslo, katerega tudi Nemec v sili ne pozabi. Uprav zato je liberalna nemška stranka v sili, „politično zatirana in stiskana“ šla ter osnovala društvo, ki bi ono gaslo uresničevalo, po onem gaslu pomnoževalo strankarsko vojsko in mirnim potom pridobivalo narode za nemško stvar. Temu društvu ime je: „Deutscher Schulverein“. Sin razuzdanih nemških trenutkov je torej nemški „Schulverein“, rejenica mu je bila strastna furija, in še pred njegovim rojstvom mu je bila osoda napovedana, da bode zbral pod svojim praporom vojsko, ki bode kipela od sovraštva zoper nenemške narode in ljuto napadala — celo njihovo

deco! Po tem takem se pač ni čuditi, da za boj ustvarjen in vzrejen, za boj vzdrževan in plačevan „Schulverein“ ne seje baš miru in ljubezni in da molčijo Muze, mirujejo Modrice — tudi pod njegovim orožjem!

Nemški „Schulverein“ ni šolsko društvo, nego v prvi vrsti le politično, agitatorno sredstvo nemško-liberalne, nekdaj ustavoverne stranke. V tej sodbi nas ne motijo „Schulvereinova“ pravila, in pesek, ki se je vlani v Graškeje deželne zbornici metal slovenskemu interpelantu v oči, se nas nikakor ne prime. Naj ima „Schulverein“ lepe namene, obrnjene samo na prid avstrijskih državljanov, samo na njih izobraževanje, pomagaj revnim občinam, zidaj jim šole, plačaj in vzpodbujaj jim z nagradami učitelje: to je vse hvalevredno. Ali pesek iz oči — in če pogledamo pod prevarljivo to krinko, skriva se nam pod njo sama prevarljivost, podkupljivost, narodno in politično ubijalstvo, strankarska sebičnost v malem in velikem! To nam očituje vsaka vrsta poročil o „Schulvereinovih“ zborih in shodih, to nam kaže vsak korak „Schulvereinovih“ patronov. Ali imajo krinko, in z njo sleparijo v prvi vrsti vladne organe, ki morajo dopuščati skrito politično agitacijo, v drugej vrsti pa sodržavljane nemške in nenemške, h katerim prihajajo kakor požrešni volcje v ovčjej koži k ovcam.

Le s takim skrajno frakcijskim, agresivnim namenom bi se mogla izgovarjati tudi nesramnost, s katero se odlikuje „Schulverein“-ov ljud v svojih ofenzivnih naskokih. Razpostavljene ima svoje agente povsod, večinom jako veljavne osebe, c. kr. uradnike, advokate, šolske ravnatelje, graščake, same

take osebe, ki njim ne gre tolikšna zamera, če nedolžnim žrtvam vrv krog vratu zadrignejo in jim žepe poprazniijo. Le-ti agitatorji ne ognejo se potem nobenega in zalezujejo celo može, katerim že stan in poklic, socialna stopnja ne dovoljujejo, kakorkoli podpirati „Schulvereinove“ tendencije. Ali ni več kot predrzno in nesramno, če Ljubljanski kazinotje preloputnejo ministerskega predsednika, samega grofa Taaffeja s puščico za „Schulverein“, kakor se je to baje zgodilo letos v slavnostnih, cesarskih dnevih? In tako gre stvar tudi sicer; udove in sirote krvavi krajcar se jim ne smili, zasebnikov testament se ne sklene brez „Schulvereinove“ priče: vsakdor pasti mora v nastavljene mreže, omamljen od sladkih besed, obetov in groženj. Denarju, ki se steka po taci žlebovih v blagajno parlamentarne nemške vojske, se pač ne pozna, da je izžet in prisleparjen od moža, ki ga je dal za stvar, njemu čisto tujo in neznao, celo sovražno!

Kako nesramno pa da se s tem nesramno pridobljenim denarjem nabirajo in plačujejo blapci vsakdanjega življenja („Landsknechte“), katerim je po tem deliti „Danajdske darove“ mej ljudstvo, to mi Slovenci predobro vemo. Kako fežerji nemškega „Schulvereina“ hoté po slovenskih krajih urodoviti svoj „pfennig“, da nam po židovsko-havzirarsko usiljujejo z zvijačo, lizunstvom in tihotapstvom svoje šole, da celo s pritiskom od vzgoraj navzdol, s celim svetovalskim in nadzorniškim aparatom: vse to je znano in menda ne bode nič boljše po drugod, kjer je liberalno nemštvo v nevarnosti.

To brigantno počenjanje „Schulvereinovih“ patronov mora vsak poštenjak že iz ozirov do javnega

LISTEK.

F. S. Vilharjeve skladbe.

(Ocenil Robert Bežek.)

Colligite membra, ne pereant!

Dasiravno v Slovencih ne živimo tako lehkomišljeno, ne uživamo tako hitro kakor v kaki metropoli, vendar je tudi za nas umestno, da se v navadnem življenji kakor v slovstvenem gibanji včas zabeleži kaka znamenitost, ter se temu ali onemu delu, temu in drugemu umotvoru postavi za časa dostojen „monumentum aere perennius“.

Pesniki kakor skladatelji pošiljajo zatorej v ljudi, v malomarni pozabljeni svet, svoja izbrana dela.

Tudi občeznani, čislani narodni skladatelj F. S. Vilhar podaril je „svojemu narodu“ — kakor lahko čitaš na prvi strani — prvo knjigo svojih skladb.

V največej obliki imaš tu 30 skladb pred seboj: 27 lastnih skladateljstev; 3 kompozicije njegovega očeta M. Vilharja so pa upletene mej družimi.

Prvi del te knjige obseza „samospeve“, drugi „moške zборе“, tretji „mešane zборе“ in četrti „skladbe za glasovir“.

Ne pomnimo, da nas bi bila v preteklem letu kaka novost bolj razveselila, kakor le-ta: nismo se

ogli načuditi požrtvovalnosti, energiji in ljubezni skladateljevi do svojega naroda; lastnimi močmi je obelodanil tako obširno in imenitno delo, kakršnega ne pamti do sedaj slovenski muzikalni svet.

Že znana, biskupu Strossmayerju posvečena „Mornarjeva“, katero je posebej že „Glasbena Matica“ l. 1882. založila, krasi po pravici prve strani. — O tej pesni sem že poročal o priliki, ko sem delovanje „Glasbene Matice“ ocenil v „Slov. Narodu“ 15. januarja t. l. Na kratko naj ponavljam tu omenjeno vsebino:

„S tem je oni gospod krenil na čisto novo pot v Slovencih; posnemajmo ga! Če me vse ne vara, ustal je mej nami slovenski Schubert; naj napreduje v tem smislu! Kako slično z besedo prične v „allegro risoluto“ s celim taktom ($\frac{4}{4}$), kjer kliče pesnik dekletu, katero se mu je izneverilo: „nezvesta bodi zdrava“; kjer strastno premišluje, da bi bil prisegel na njeno zvestobo, vali se tudi godba v živabnejšem razmerji (rythmu), $\frac{3}{4}$ taktu z „andante affectuoso“. — Koderkoli se je mornar kretal, po deželah, „kjer lepe so deklice, obraza njih lepota, sneg beli njih života, zmotila nista ga“, — to ti tudi glasovi pripovedujejo; razmerje se je izpremenilo ($\frac{4}{4}$ takt). Ker ni rešitve več, ker je deklo družega vzela, se napoti mornar zopet na morje: „le jadra spet napnimo“ itd.; — Vilhar mu hitro sledi v burno hitečih osminkah (allegro).

„Po zemlji srečno hodi, moj up je šel po vodi, le jadrajmo za njim!“ konča se pesen pomenljivo z „andante affectuoso“.

„Ružici“ (besede Harambašičeve) za tenor ali sopran v d-duru se je z ozirom na nežnost, katera se tesno besede oprijema, skladatelju popolnem posrečila.

Sicer ne odrekamo primerne vrednosti tudi sledečim samospevom: „Ukazi“ (besede Preširne) in Stritarjevej „Oj zakaj si se mi udala“; ali odkritosrečno izpovemo, da nas neso navdušile, morda skladatelja samega ne: transkripcije so, prevodi po besedah. Premišljujoča (refleksivna) glasba pa ti malokedaj zadosti; že radi tega ne, ker se ni po navdušenosti skladateljevej porodila.

Poslednjemu samospevu pa, „Nezakonska mati“ (Preširen), gre vsa hvala: ker ustvaril jo je genij navdušen po krasnih slovih; preskrbno je izdelana in prijala ti bo slično „Mornarjevej“.

Že po kratkem, krepkem uvodu v g—mollu označi se ti kot prava ballada: zelo melodijozni „quasi recitativo“ počenši z besedami: „Kaj pa je tebe treba bilo“ itd. — popelje te v laskavi esdur (2. odstavek, andante); vse čisto vsebini primerno, ker tu si mlada nesrečna mati predočuje vse sladkosti preteklih dni: „on, ki je sam bil ljubi moj“ — primerjaje jih s sedanjo bēdo: „šel je po sveti Bog ve kam, tebe in mene ga je sram!“ — Glasovir ritenuto nehaje z d podaje ti po krat-

reda in morale zaničevati in odvrnati. Avstrijskemu nemštvu je le čestitati, da se njega boljši, konservativni del tako skrbno in dosledno ogiblje „Schulvereina“, da ima tudi ono še mož, katerim je blaginja monarhije bolj pri srci, nego vladoblepnost in brezobzirnost politične stranke, ki si hoče iz svoje mizerije sedaj pomagati s „Schulvereinom“.

Kako se pa manevri nemškega „Schulvereina“ vzamejo in ujemajo s politiko miru in sprave mej narodi avstrijskimi in ali vlada naša modro dela, dajoč toliko svobode temu društvu, tega pretresati si ne dovoljujem. Ali najbrž bode zavladovalo tudi v merodajnih krogih prepričanje, da nemški „Schulverein“ ne pospešuje v sedanjih razmerah teženj pravične politike v Avstriji, če bi tako društvo sploh bilo primerno v državi avstrijske. V tej veri nas potrjuje novica zadnjih dni, da je namreč minister pravosodja uradniku na Štajerskem prepovedal, le od sile služiti „Schulvereinovej“ stvari.

Danilo.

Ruski nazori.

(Konec.)

„Nam očitajo, da vzbujamo sovraštvo „naših mogočnih sosedov“ ter sejemo nezaupnost in zavist mej ruske državljane. To brezpogojno ni resnično. Ko nam svetujejo ozirati se na mogočne sosedne, gotovo nimajo v mislih razrušene Turčije, a Nemčijo in Avstrijo; pa poglejmo fakta. V Nemčiji pripada devet desetih slovanskega naroda k poljskemu plemenu; to res ne ljubi Nemcev, pa žalibog tudi nas ne. Od naše strani ne bi bila pametna začenjati sovraštvo z našim starim in vernim zaveznikom, jedinom, ki se ni udeležil zveze proti nam v Krimske vojski, in diplomatične campagne 1863. leta za to pleme, ki je do zdaj nam bilo vedno sovražno, kar je žalostno, a žalibog resnično. Avstro-Ogerska je v čisto drugačem položaju: večja polovica (19 milj.) njenega prebivalstva so Slovani, pa zato se jej ni treba bati panslavizma. Panslavizem nikakor ni brezpogojno sovražen Avstriji, un ennemi quand même! Če te države ne ljubijo Slovani, je zato ne, ker je v njej organizaciji neka napaka, ki brani Slovanom tako dobro in svobodno živeti, kakor druge narodnosti. Pa ta napaka se lahko odpravi, ker tiči le v krivem vzgledu avstro-ogerske vlade, katera neče dovoliti skromnih in pravičnih tirjatev mnogoštevilnim slovanskim državljanom. Ko bi se te spremembe v Avstriji izvršile, postal bi na mah panslavizem prijatelj Avstrije.

Slišali smo že očitanja, da s svojo odkritosrčnostjo dražimo naše sosedne; pa po našem mnenju je prvič odkritosrčnost najboljšo sredstvo k sporazum-

ljenju, in drugič mi ne dražimo nikogar, a jih le po prijateljski svarimo, kazoč jim meje, katerih prestopiti ni varno. Mari poslednje vzhodnje vojne neso prouzročili sovražniki Rusije, ker so mislili, da je ta v vsem pripravljena odjenjati? Zaradi te napačne misli zavrgli so skromna zahtevanja, katere smo mi izjavili za Slované; vojne ne bi bilo, ko bi bili naši protivniki znali meje, katerih ne smejo prekoračiti. Mi ponovimo še jeden pot: — odkritosrčnost v resnih delih je najboljšo jamstvo za mirni konec.

Obdolženja, da mi netimo v narodu neprijazna čuvstva proti sodržavljanom neruske narodnosti, so težka, a neso resnična. Ulični izgredi proti Nemcem zde se nam neumni in nedostojni. Mi znamo zgodovino in vemo ceniti zasluge Ostermanov, Wittensteinov, Münnichov, Nesselrodov in sto drugih manj znanih, pa ravno tako vestno izpolnjujemo svojo dolžnost proti naši domovini. In tudi mi ne bomo pozabili zaslug slavnega zaščitnika Sebastopolja in zmagovalca Plevne, a spominjajoč se vojnih uspehov ruske vojske ne moremo prezreti hrabrosti častnikov poljske narodnosti in katoliške vere. A naša znanost? Ali se nemamo tu zahvaljevati v visokej meri Nemčiji in Nemcem? Ali neso bili oni naši prvi učitelji? ali bi mogli pozabiti imen Schlötzerov, Müllerjev, Eulerjev in drugih? Mari še zdaj ne dovršuje svojega izobraženja mnogo mlajših naših učenjakov v Nemčiji? Ne, nas nikdo ne more kaj takega dolžiti.

Ne moremo prezreti še nekega drugega očitanga. Vi užigate v slovanskih narodih nade, pravijo nam, ki se ne dajo uresničiti, — jako ostro očitanga, pa k sreči neresnično. Mi resmo krivi, če nekatere vročerkve glave mej Slovani, nezadovoljne s svojo osodo, ne morejo razumeti, s kakimi težavami bi bilo združeno, ne govorimo njih osvobodjenje, a že zboljšanje njih sedanjega stanja, in preveč zaupajo na sposobnost Rusije, rešiti jih iz bede. Poslednja vojska je pa vendar dovolj jasno dokazala, da Rusija ne zapeljuje onih, ki vanjo zaupajo.

H koncu moramo povedati, da smo v tem spisu večkrat panslaviste zamenili z Rusi. To je čudno, pa ni napačno; v poslednjem vojni pokazali so se vsi Rusi od carja do poslednjega kmeta panslaviste. Kar se pa tiče upliva naših društev na zgodovinske dogodke, bil je ta jako pretiran in obstoji samo v tem, da so slovanska društva najprej naravnost in odkritosrčno izrekla, kar je bilo na srci vsej Rusiji.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. novembra.

Deželni zakonik in naredbenik vojvodine **Koroške** priobčuje po Nj. Veličanstvu potrjeno po-

stavo o doneskib zavarovalnih družeb proti požaru k stroškom za gasilna društva, katero je koroški deželni zbor v svojem zadnjem zasedanju sklenil. Ti doneski znašajo dva odstotka brutto-dohodkov, katere dobi vsaka družba iz zavarovalnih premij.

Deželni odbor **česke** zemlje vzprejel je v sredo po nasvetih prof. Kvičale stavbeni načrt za nov muzej in je sklenil razpisati štirimesečni konkurs za predložitev natančnih obrisov, da se že prihodnjemu deželnemu zboru stavi jasni predlogi. Šest Praških stavbenikov se bo povabilo, da se udeležijo konkursa, razen tega pa je tudi vsakemu českemu arhitektu dovoljeno predložiti svoje načrte.

V **Zagrebu** so jako nezadovoljni, da se bansko vprašanje tako dolgo zavlada, pripisovaje to neodločnost ogerskej vladi. „Pozor“ pripoveduje, da ve iz zanesljivih očitancev, da je baron Fr. Filipović popolnoma zdrav; vendar pa se ni posrečilo ga pregovoriti, da prevzame banovo mesto. Obravnave mej njim in ministrom Tiszo so se razbile zaradi stavljenih pogojev. Filipović, Hrvat čistega imena, se ni mogel in hotel podati za orožje ogerske vladi, s katerim naj bi se gazile ustavne razmere hrvatske dežele in ni hotel zavzeti mesta, s katerega bi bil moral vladati na migljaj Ogorske in proti volji večine deželnega sabora.

V finančnem odseku **ogerskega** državnega zbora, kateri povzame jutri zopet svoje delovanje, je včeraj minister-prvomestnik Tisza izjavil, da je mesto hrvatskega ministra, dasiravno samo začasno, vendar pa z vso odgovornostjo popolnjeno. Glede nameščenja bana pa je dejal, da bi kako prenačlenje ne bilo na pravem mestu, kadar se bode mogel banski stol ugodno namestiti; se bode to zgodilo brez obotavljanja. Vlada ne nametava nobene revizije hrvatsko-ogerske nagodbe; ako bi jo pa hrvatski sabor hotel na podlagi postavnih določb in oblik, bi se temu vlada ne mogla protiviti.

Vnanje države.

Po poročilih „Pol. Corr.“ se je ustanek v **Srbiji** razširil po okrožjih Knjaževac in Aleksinac. Oficijozna poročila srbske vlade vedno zatrjujejo, da se je upor popolnoma udušil, a vedno zopet vzplamti v kakem okraju, in bati se je, da se ne razširi po vsej deželi. Doslej se je res uporni duh pokazal le v nekaterih okrožjih, a nezadovoljnost je občna in radikali so po vsej deželi. Doznanje revolucionarno gibanje v Srbiji samo kaže, da je bilo slabo ali pa celo nič organizovano; brani pa ne, da se ne bi razširilo po vsej kraljevini. — Brzododni komisijon je baje konstatoval, da upori niso imajo nemidinstičnih nagibov. — Stanovanja ruskih častnikov, živčih v Belemgradu na dopustu, so se preiskavala in vsi so se iztirali; zaman so protestovali proti takej naredbi. — Uradni list proglašja obsedni stan vseh onih krajev, ki mejijo neposredno na doslej uporne okraje, da bi se s tem ubranilo razširjenje ustanka.

O avdienci, katero je imel **bolgarski** minister vnanjih stvari, Balabanov, pri carji ruskem v Gačini, pripovedoval je sam na Dunaji tako

kem hromatičnem teku zopet tolažljivi recitativo: „On ki ptice pod nebom živi, naj ti da srečne vesele dni! Al' te je bilo treba al' ne, vedno bom srčno ljubila te!“ — Slovu primerno oznanjuje nam glasba končaje v b-duru po obupnem materinem položaju zopet mir, spravo ter sladko nado.

Že tu zagotavljam, da so nam „samospevi“, spremljani tako umeteljno po glasoviru, najbolj po godu: g. skladatelj naj ostane tedaj gledé pevske umotvorov dosledno le v tej vrsti: najlepše se mu tu vse steče, v samospevu ima najpriležnišo priliko, razkazovati obilnih svojih zakladov izvirajočih po originalnej domišljiji in finej izurjenosti.

V moških zborih, še ne tolikanj v mešanih, zapaziš precej skladateljev nagon, bližati se glasovirovej skladbi, in to je v zboru pogrešno. Vzlic temu dopadajo nam sledeči izredno lahko in krasno zgradeni zbori: „Moja ladja“, po znanih Preradovićevih slovih: „Plovi, plovi, moja ladjo, U koj godjer kraj; Ja ti cilja još ne nadjoh, Sama, sama cilj si daj!“ — Dalje „Bliedi mjesec“ (po Rusanu), v tem drugem oddelku gotovo najslastniši umotvor: pisan je v c-duru; v $\frac{6}{8}$ razméri. Sploh opažamo, da našemu skladatelju to merilo ($\frac{6}{8}$) najbolj ugaja.

Druge pesni, po večjem rodoljubnega značaja, so vse v znanem slogu spisane, kateri vlada n. pr. v skrbno izdelane, obče znanej „Slavnostnej

kantati“; brez skrbi primerjaš jo lahko z Gerbičev. Še skoro fineje mimo te vidi se stvorjena „Pobratimija slovenskega in hrvatskega naroda“ (besede Funtek-ove) v as-duru; ali povsodi nahaja se nekoliko preveč preudarka, premnogo refleksije. — Radi tega ti bo mnogo višje godila kratka ali originalna napitnica: „Tri čaše“, v b-duru.

Da vkljub tej splošnej graji najtoplejše priporočamo čitalniškim besedam krepke in uzorne zборе, kateri se zovejo: „Na Velebitu“, „To borno srce“ (skladateljve besede), „Karanfilu“, „Naša zvezda“ in „V kolo“, — se ob sebi umeje: v vsakej pokaže se ti gotovo kak biser; ali temu treba natančnega ter skrbnega pouka. Sicer pa mi v obče nemamo toliko umotvorov, ni v slovstvu ni v glasbi, da bi radi golega teoretičnega prepričanja zametali izvirnih proizvodov: spoštujmo vse, kar je veličastnega, v istini narodnega, kajti „et hic dii sunt!“

Mešanih zborov ima F. S. Vilhar štiri: že znano „Domovini“ (Razlag-ovo); „Uzor“: precej ljubka skladba, zložena po skladateljevih besedah; v Pavlinovičevem „Ustaj“ pa ne nahajam nikake posebne lepote, niti originalne ideje; tako in jednako je glasotvoril g. skladatelj že čestokrat.

Kar se pa tiče četrte, prekrasne Preširne „Pod oknom“, ustregel je komponist pravičnej želji, katero sem že l. c. izrekel: predložuj si v

prvo celo pesen, in še le takó in potem glasotvori.

„Dasi je Fleischmanov napev najpriprostejši, vendar je zmožen največjega utisa in nam splošno najbolj ugaja. S kratka: pesnikovega duha po vseh kiticah je najbolj razumel in izrazil oni komponist; drugi gospodje pa so si preveč predočevali samo prvo kitico; naravno tedaj, da je A. Heidrich vsled mehkega svojega značaja le hrepenenje, a Nedvčd v svojej pesni pa tiste „srčne rane“ v mislih imel, katere obupnega pevca razjedajo. Rekli bi, da se je ta izvrstni skladatelj presubjektivno oziral na pesnikovo osodo, Preširnovu namreč, da je preveč njegovo obupnost poudarjal, kar pa ni pglavitna misel pesni.“

Vilharjeva „Pod oknom“ ziblje se v prvej kitici v es-duru po lahmem merilu (v $\frac{6}{8}$ taktu), slično mesecu na obnebbi; druga jej sledi v c-mollu, po pravici v nekakem recitativu; vsaj plaka tu pesnik in toži svoje gorje: „ti si kriva“ itd.; skladatelj pa označi vrhunec te obupnosti prav uplivo z najvišjo noto as. — „Obraz mili“ in „zdi-hujoče srce vroče“ ponavlja se v istem položaju, v c-mollu; ali harmonično, kakor sploh vsak umotvor zahteva, zaziblje se pesen zopet v prvoten lehni značaj, v es-dur. Nikakor se ti tedaj ne dozdeva odveč, da sklene pesen v popolnem soglasji zopet z „Luna sije“.

Da smemo torej postaviti Vilharjevo kar na-

le: „Nj. veličastvo je bilo zelo prijazno ter je z dostojnim mirom poslušalo vse, kar sem imel povedati o konstitucionalnih in vojaških težkočah v svoji domovini. Car je odgovoril: „Vojaške zadeve bode uravnal polkovnik Kaulbars, kar se pa tiče drugih zadev, katerih ste omenjali, pa mislim tudi jaz, da se mora Bolgarska konstitucionalno vladati; glejte samo, da vzdržite red in notranji mir ter da dostojno razvijete vaše bogate naravne darove.“ S temi besedami se je končala audijenca, pri kateri je bil car vseskozi miren in priazen, brez sledu najmanjše nevolje. Balabanov je dostavil, da je storil vse mogoče, da z ruskimi ministri poravnava obstoječe diference ter da se ima ponašati z ugodnimi uspehi. Stvar pa je zdaj odgojena do onega časa, ko bode polkovnik Kaulbars izvršil svojo misijo. — Iz Sredca se poroča, da je bolgarska vlada na predstavo srbskega kabineta izdala povelje, da se imajo oni beguni, kateri so se v izredni meri udeleževali ustanova na Srbskem, odpoditi od srbsko-bolgarske meje. Prvi transport tih beguncev se je že dovel v Šumlo, kjer ostanejo za sedaj zaprti.

Dopisi.

Iz Kranja 15. novembra. [Izv. dop.] Izročili smo včeraj hladnej zemlji truplo prerano umrlega gospoda profesorja Frana Skaberneta. Porojen v Novem Mestu leta 1845, obiskoval je ljudske in gimnazijalne razrede ondudaj, vseučilišče pa na Dunaji, kjer je bil z začetka jurist. A njegova ljubezen do krasne prirode dovodila ga je od pustih paragraphov k prirodoslovnim študijam, za katere je imel ranjki res izredno veselje in veliko nadarjenost. Po kratkem službovanji na novi Kočevski gimnaziji, kjer je ostavil glas izvrstnega učitelja, pride leta 1875 na Kranjsko gimnazijo ter deluje tukaj do lanskega leta, ko ga huda srčna napaka prisili prositi odpusta, z neumornim trudom za vzgojo gorenjske mladine, katera gotovo hrani v svojih srcih hvaležen spomin na ljubeznivega, za mladež unetega in z njo čutečega učitelja. Dokazala je mladež to tudi danes z darovanimi krasnimi vencami z napisi, ki so vsi poudarjali globoko hvaležnost in nepozabljiv spomin umrlemu.

Ranjki pa ni bil le delaven na svojem polju mej ozkimi šolskimi stenami ali v tistem prostoru prirodoslovnega kabineta, bil je skozi vsa leta svojega bivanja v Kranji duša narodnemu socialnemu življenju. Čitalnica izgubi v njem svojega najunetejšega delavnega člana, voditelja svojih izvrstnih veselic in zabav, pevski zbor neutrudljivega pevca, njegovi prijatelji pa nenadomestljivega zabavnega tovariša. A kaj je bil ranjki požarne brambi, pove naj najbolje napis na krasnih trakovih lavorovega venca: „Prvemu neutrudljivemu oskrbniku“. Zaradi njegovih posebnih zaslug udeležili so se člani požarne brambe polnoštevilni spreveda ter so nosili tudi krsto. Ako

omenim še, da je bil gosp. Škaberné mej meščani sploh jako priljubljena oseba ter je imel vzgledno uravnano družinsko življenje, prepričan bode vsakteri da je ranjki res zaslužil tak spreved, kakršnega še ni imel nikdo v Kranji. Ljudski učenci in učenke, gimnazijalna mladina, njegovi kolegi, požarna bramba, Čitalnica s svojo zastavo, pevci, nositelji prekrasnih vencev, katerih je bilo čez dvajset, premikali so se v lepem redu pred krsto, katero je vodila prečastita duhovščina in pri kateri so svetili gg. trgovski pomočniki. Kakor dolga je pa bila vrsta sorodnikom ranjcega sledečih žalujočih, zaznamujem najbolj, ako rečem: udeležitev je bila občna.

Ko na gomili odmoli duhovnik ter pevci, ki so že pred stanovanjem peli „Nad zvezdami“, zapoje ganljivo nagrobno „Usliši nas Gospod!“, porosilo se je marsikatero oko in marsikatera kaplja je pala na z venci pokrito gomilo ranjcega, ki, kakor je g. prof. Šuklje omenil v svojem govoru zvečer v družbi zbranih prijateljev, ne kot nevreden ampak kot vreden sin našega naroda počiva ravno mej našima pesnikoma, Preširnom in Jenkom.

Dragi ranjki! Našel si svoj prezgodnji grob mej Gorenjci. Prvi si izmeji učiteljev Kranjske gimnazije na tem prostoru. V srci svojih kolegov, učencev in prijateljev ostaneš nepozabljiv. Bodi ti zemljica lahka!

—r.

Domače stvari.

— (Premil g. knezoškof dr. Pogačar) podaril je novej cerkvi Jezusovega srca v Ljubljani 1000 gold.

— (Volilni shod), katerega je sklical g. poslanec Janko Kersnik, bode prihodnjo nedeljo 18. t. m. ob 4. uri popoldne v Mengišu pri županu Janezu Levcu. Povabljeni so vsi volilci kmetskih občin političnega okraja Kamniškega.

— (Slovensko gledališče.) Druga redna slovenska predstava vršila se bode v 19. dan t. m. (sv. Elizabete dan). Predstavljal se bode jako zanimljiv igrokaz v treh dejanjih „Alfonz“, kateri se je predstavljal zadnjikrat 1877. l. v popolno zadovoljstvo občinstva. Zbralo si je dramatično društvo imenovani dan v ta smoter, da je možno tudi vnanjim prijateljem slovenski igri prisotnim biti tej predstavi — ker je v dan jesenskega somnja.

— (Umrli) je g. Anton Žičkar, župnik v Loki na Štajerskem, 58 let star.

— („Slovensko društvo“ v Mariboru) ima v nedeljo 2. decembra svoj 5. občni zbor.

— (Imenovanja v goriškej nalško-fiji.) Konsistorijalnimi svetniki so imenovani: Dr. Josip Gabrielčič, rektor osrednjega semenišča in

profesor; dr. Ivan Flap, profesor cerkvenega prava in cerkvene zgodovine in Don Andrej Marušič, katehet na gimnaziji.

— (Posojilnica v Krškem.) Iz Krškega se nam poroča: V nedeljo in sredo so se domoljubi pri nas posvetovali o ustanovitvi posojilnice v Krškem. V sredo je bil v tej zadevi k nam pršel strokovnjak v teh denarnih zavodih, inženir g. Vošnjak iz Celja, in tajnik ondotne posojilnice, g. Veršec. Ta dva gospoda sta zbranim Krškim domoljubom razlagala bitstvo, korist, uredbo in poslovanje posojilnic; na to sta se navzočna naša rodoljuba, gg. Pfeifer in dr. Mencinger, naprosila, da prevzameta vodstvo in osnivanje nove posojilnice v Krškem, katera se utegne torej v kratkem oživet, ko se ta tako odlična moža domoljubnega dela lotita.

— (Iz Radeč) se nam piše v 15. dan t. m.: Početkom tega meseca prevzeli so graščino Neudorf pod Kumom trapisti, došli iz Mitrovice v Albaniji, a preje prognani iz Francoske, v najem za več let ter se tudi že naselili. Dozdaj je v imenovanej graščini sedem redovnikov in prior, kateri so pretečeni teden, oboroženi s tisočaki, posedli grad ter k njemu spadajoča zemljišča. V kratkem pride še 19 trapistov. Po rodu so Francozi, a govoré tudi dobro nemščino v lorénskem dialektu.

— (Imenovanja.) Gg. c. kr. kancelisti: Bevec, dozdaj pri sodišči v Mokronogu, Sočnik pri onem v Zatičini in Črček v Logatci imenovani so vsi kancelisti pri sodiščih v Ljubljani. Na njuna mesta prišli so, ne da bi se službe razpisale, v Mokronog g. A. Dopler in v Zatičino g. Canjko, oba žandarska, resp. vojaška kompetenta; v Logatci kancelist ni še imenovan.

— (Narodno kmetsko društvo) na Slatini prične v nedeljo 25. t. m. s primerno slavnostjo svoje delovanje. Povabljeni so vsi narodnjaki.

— („Preki sud“) proglašen je v Oseškem in Požeganskem okraju, zaradi ponavljajočih se roparskih umorov.

— (Iz Loč) se piše „Slov. Gosp.“, da pri sadjerejci in vinogradniku I. Pepelnjaku v Gradišji, Zbelovske fare, letos že drugič cvetó in zoré jagode.

— (Ponudbene obravnave.) Dne 15. decembra l. l. ob 10. uri popoldne boste pri c. kr. poveljništvu vojaškega pristanišča v Pulji dve ofertni obravnavi. Prva zadeva malarska dela v poslopih pomorskega erara v Pulji za čas od 1. januarja 1884. l. do 31. decembra 1885. l. Ta dela so proračunjena na 1400 gld. — Druga pa zadeva vzdržavanje poslopij v Vodnjanu. Ta dela so proračunjena na 1500 gld. — Pri c. kr. poveljništvu pomorske akademije v Reki bo dne 10. decembra ofertna obravnava, katera bode zadevala ponudbe

ravnost poleg slavnopoznane, že zdavnaj narodne Fleischmanove, je ob sebi umevno; druga pa je, se bo li toliko priljubila kakor srcu tako ušesu narodovemu slično onej; želimo jej vsekako takšen laskav uspeh iz celega srca.

Kar se tiče mnogovrstnosti, obširnosti in pravilnosti, se sme 4. del zbirke, obsegajoči „skladbe za glasovir“, v prvi vrsti ponašati z nekako dovršenostjo.

„Spomenice“ v 3 točkah, druga za drugo s pomenljivimi napisi, — neso nič drugega, nego moderna, fino zgradena sonata po programu. Tedaj imaš pred seboj glasbo po načrtu? Vsekako.

Sicer se je komponist ravnal po skromnem Beethovenovem načelu, kateri je v poslednjih sonatah tudi sem ter tja dodal posamičnim odstavkom kolikor toliko pomenljiv napis, n. pr.: L' Adieux, Trennung, Heimkehr, in druge jednake nazive.

Tudi Vilhar delal je tako in ne zanikam nikakor gotovega uzroka takšnemu početju: kajti denašnji svét hoče videti tudi v glasbi iste misli pred seboj, katere so morda navdihnile posamičnega pesnika-skladatelja; muzikalni čitatelj sledi mu v najskritejše zatišje.

Ušesu dopadal bo skoraj najbolj prvi odstavek s Heinejevo reminiscenco:

„Osamljen bor na sjeveru stoji,
Gdje goli penje se brieg,
Driem ga hvata, plaštem bielim
Zamata ga led i snieg.

On sanja o jugu i palmi,
Koja daleko gdje
Na žaru pečine sama
Niemo tuži i mre.“ —

Drugi moderato-odstavek je kontrapunktično dovršen: veseli naj se ga strokovnjak; sonata konča se v krepkem, čilem con moto, iz katerega se včasih začuje pesnikova želja:

„Zuji van do pred kuću,
Gdjeno cvieće mavi,
Jednu l' ružu nadješ tu,
Moj joj pozdrav javi.“

Dve parafrazi podari nam le-ta oddelek: Sarafan-parafrazo in znano „Po jezeru bliz Triglava“, po kateri je vsak domač skladatelj že po moči udrihal.

Prva kompozicija je menda po resnobnej dovršenosti in skrbnosti namenjena izobraženemu igralcu, druga pa prvencu, ker po vidnej svoji skromnosti se ne nadeja boljšega občinstva; morda je nalašč g. komponist tako ukrenil; ali jaz menim krivo. Po krasnej, navadnemu igralcu na glasoviru se ve da pretežkej transkripciji Foersterjeve iste vsebine je bil ta prevod nekoliko odveč. —

Veličastni skladbi „Fantazija“ (Le vstani

borni narod moj) in pa „Balad“ (Pravljico pravil je starček pod lipo) ste mogočna simfonična odstavka: kljubu skromnim svojim močem pričakujemo vender kolikor toliko kmalu od čislanskega skladatelja celo simfonijo!

Obe kompoziciji ste zgradeni po načelu programove glasbe v velikanskem slogu; sleherni obsega po 9 strani. Veseli naj se jih vsak spreten igravec, kateri se hoče z umetelnostjo ponašati pri čitalničnih besedah.

V isto svrhu zložil je g. F. S. Vilhar tudi meditacijo o šesti predigri S. Bachovi, za violončel, harmonij in glasovir; in sicer je ta točka zadnja prebogaté l. knjige.

Meditacij jednaci proizvodov želeli bi in trebamo še mnogo: gotovo bi dobro došli vsem narodnim izobraževalnim zavodom, seminarom in družinskim krogom.

Završivši s tem svoj prijeten nalog poročati o tem, res monumentalnem delu, opozarjam slovensko občinstvo, kateremu se je poklonila prva knjiga, naj genijalnega in požrtvovalnega g. skladatelja po moči podpira že z ozirom na nizko ceno (2 gld.); le tako bi se omogočil drugi zvezek te znamenite in krasne zbirke, katera je gotovo jeden steber našemu dozdaj skromnemu slovenskemu glasbenemu arhivu.

V Ljubljani 15. novembra 1883.

o zalaganji omenjene akademije l. 1884 s tifelnom in suknom, monturami in per lom za učence na tej akademiji. — Obrazci za oferte se dobivajo v pisarni trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani.

— (Iz Stražišča pri Kranji) se nam piše v 15. dan t. m.: Danes popoldne o 1/2 1. začelo je pri nas goreti. Ker je bilo vreme mirno in hitra tudi pomoč, pogorela je samo jedna kajža „Pri prezidentu“. Kako je ogenj nastal, zdaj še ne vem. Pohvalno omenjam Kranjske požarne straže, ki je bila takoj na mestu, a k sreči že ni imela kaj gasiti. Domačim možem in našim urnim sitaricam vso hvalo, ker so tako hitro ogenj udušili ter tako zabranili veliko nesrečo.

— (V Trstu) imelo je pekovo pevsko društvo „Jadranska zarja“, kakor poroča „Edinost“, preteklo nedeljo veselico „Pri Tirolcu“, katere se je udeležilo nad 200 ljudij, večinoma pekov; pevski zbor nad 40 mož pod vodstvom g. Tance-ja pel je primerno dobro. — Slavjanska Čitalnica napravi v 6. dan decembra v dvorani „Monte Verde“ veliko besedo s plesom; čisti dohodek je namenjen zalogi za podporo ubožnih pomorščakov. — Predpustom napravi Čitalnica velike plese. Vsa slovanska društva v Trstu bodo v zimske sezoni tekmovala z veseliciami.

— (Za zastavo „Savinjskega Sokola“) so dalje darovali: vis. č. gg.: J. Bohanec, kaplan, Cirkovce, 2 gld.; A. Balon, župnik, Vransko, 5 gl.; F. Kosar, kanonik, Maribor, 2 gld.; Napotnik M., Maribor, 1 gld.; Herg Lovro, Maribor, 2 gld.; J. Sparhakl, župnik, št. Peter, 5 gld.; A. Ribar, kaplan, Braslovce, 5 gld.; A. Borsečnik, korvikar, Maribor, 5 gld. — Č. gg.: Dr. A. Prus, Kojnice, 5 gld.; M. Kodela, Maribor, 5 gld.; V. Šušterič, Žavec, 2 gld.; J. Praznik, Kokarje, 2 gld.; P. Hlačun, Nazaret, 1 gld.; dr. Petovar, Ormož, 1 gld.; dr. Geršak, Ormož, 3 gld.; M. Schwarzenberg, Vransko, 10 gld.; J. Zajc, Braslovce, 1 gld.; Fr. Cukala, Gomiljsko, 1 gld. — Pri veselici v Gomiljskem nabranih 5 gld. — Vsem č. darovateljem izreka presrečno zahvalo

odbor „Savinjskega Sokola“.

P. n.

Slovanska mladež na Dunaji, zastopana v društvih: „Slovenija“, „Društvo slavistov“, „Akademický spolek“, „Bukovina“, „Ognisko“, „Sicz“, „Tatran“, „Zora“, priredi 20. t. m. v lokalu „Gartenbaugesellschaft“, I. Parkring, na čast gosp. dvornemu svetniku prof. Franu vitezu Miklošič-u slavnost, obstoječo iz akademije in komersa. Pri akademiji sodelujejo najboljše moči Dunajske, kakor dvorne opere pevec g. Broulik, violinist g. Kochanowski, pianistinja gđ. Zwiefina, „Slovansko pevsko društvo“ itd.

Slovenci! Z Miklošičevim slavnim imenom je naše ime nerazločljivo združeno. Velikan znanosti slovanskih jezikov in jezikoslovstva sploh, kateremu se klanja ves učen svet, je našega naroda sin! Mi se smemo ž njim ponasati; zategadelj pa mu bomo gotovo v prvi vrsti Slovenci o njegovi sedemdesetletnici trudapolnega življenja in štiridesetletnici neumornega znanstvenega delovanja pokazali naše spoštovanje in še bolj utrdili ono naravno vez, ki mej slavljencem in nami obstaja.

Prosimo deputacije in goste, ki pridejo na Dunaj, naj se blagovolijo javiti podpisanemu odboru.

Na Dunaji, 10. novembra 1883.

V imenu slovanske mladeži:

Odbor

akademičnega društva „Slovenija“.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“:

Sofia 16. novembra. Dogovor zastran ruskih častnikov v Bolgarske je podpisan. Knez imenuje s pritrdjenjem carja vojnega ministra, katerega mora knez odpustiti. Vojni minister se ne umešava v notranje zadeve in je odgovoren knezu, parlamentu. Ruski častniki ostanejo skozi tri leta v Bulgarske in se imajo ravnati po povelju kneza, po ustavu in po bolgarskih zakonih.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

London 16. novembra. Socijalisti preprečili so predavanje Stöcker-a, ker so mej republikanskimi izjavami zavzeli dvorano.

Pravo pravcato univerzalno sredstvo. Resnica, da imajo razne bolezni svoj izvor v slabo delujočem želodcu in črevah, izpričuje uspešno rabo „Moll-ovih Seidlitz-praškov“ skoro pri vseh boleznih. Škatljica z navodnom uporabe 1 gld. Vsak dan razpošilja po poštne povzetti A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. (690—1)

Tuji:

dne 15. novembra.

Pri **Malič**: Wensky iz Berolina. — Wassiljeff iz Moskve. — Henl iz Rrna. — Artweger iz Lovski Vasi. — Pikel iz Krškega.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
15. nov.	7. zjutraj	736.96 mm.	+ 0.6° C	sl. svz.	obl.	0.80 mm.
	2. pop.	737.88 mm.	+ 4.8° C	sl. svz.	obl.	
	9. zvečer	738.80 mm.	+ 1.0° C	sl. svz.	obl.	dežja.

Srednja temperatura + 2.1°, za 1.7° pod normalom.

Dunajska borza.

dne 16. novembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld.	70 kr.
Srebrna renta	79	30
Zlata renta	93	40
5% marena renta	93	25
Akcije narodne banke	840	—
Kreditne akcije	274	50
London	120	60
Srebro	—	—
Napol.	—	59 1/2
C. kr. cekini	—	73
Nemške marke	—	25
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119
Državne srečke iz l. 1864	100 gld.	170
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	55
Ogrska zlata renta 6%	120	25
„ „ „ 4%	86	50
„ „ „ 5%	85	05
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	116
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	25
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	102	80
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75
Kreditne srečke	100 gld.	172
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	104
Tramway-društ. velj.	170 gld. a. v.	214

Zahvala.

Za obilo sočutje mej boleznijo in za mnogo-brojno udeležitev pri pogrebu nepozabljivega ranjcega soproga, oziroma očeta, gospoda

FRANA SKABERNÉ-ta,

c. kr. gimnazijskega profesorja,

bodi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejša zahvala. Zahvaljujemo se posebej še „Narodnej Čitalnici“ Kranjske, prostovoljne požarne bramb, gospodom kolegom in prijateljem, pevskemu zboru, dijakom vseh gimnazijskih razredov in vsem drugim za darovane krasne vence, gospodom pevcem pa za mili in ganljivi nagrobni.

V Kranji, 15. novembra 1883.

(737)

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnoge dokaze toplega sočutja mej boleznijo in o smrti svoje nepozabljive matere, oziroma tašče in stare matere, udove gospe

Antonije Schann, roj. Erbežnik,

potem za mnogo darovanih lepih vencev izrekajo iskreno zahvalo

(739)

žalujoči ostali.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1883.

Javno zahvalo

izrekamo tukaj vsem predragim sorodnikom in našim premilim prijateljem za njih blago sočutje in za prelepe vence, darovane naše preljubeznive in nepozabljive hčerki, oziroma sestrici,

Evgeniji Leopoldini Poženel,

katera se je v 13. dan t. m. po kratkej a mučnej bolezni v boljše življenje preselila.

Unec, v 15. dan novembra 1883.

(736)

Žalujoči ostali.

Najnovejša iznajdba.

Ure, kažejo **datum**, idočo na **sidro** (glej podobo), pri kojih se vsak dan datum sam naravnava, s čudovitim kazališčem, ki se še celo **po noči sveti**, s pristnimi zlatimi številkami. Te nove, v **Trieburgu** pri **Genfu** v najnovejši čas izumljene ure imajo ploščnato steklo, v ognji pozlačen okvir, lepo graviran, kolesišče je medno z jeklenim gonilom.

Razpošiljajo se te ure, oskrbljene z **verižico** in **pripadki**, za **poskušnjo** po **2 gld. 90 kr.**, dvanajstotica za **30 gld.** — Za točni tek, mesečno svetlobo kazališča pridejana je vsakej uri pismena garancija.

Razven tega so v zalogi **Genfske remontoir-ure** po **25 do 75 gld.**, kakor tudi vsake druge baže **nove in staronemške ure** v tisočeri izvodih.

Za 15 kr. v markah pošilja se album s 300 uzorci zastoj.

Dovoljujejo se tudi plačila na obroke.

Naslov:

(687—8)

Uhren-Allianz aus Genf, Hafnersteig 3, Wien.

NAJBOLJŠI

PAPIR ZA CIGARETE

JE

LE HOUBLON

Francosk fabrikat.

PRED PONAREJANJEM SE SVARI!!!

Pravi je ta papir za cigarete samo tedaj, če ima vsak list znamko **LE HOUBLON** in vsak karton nosi varstveno znamko in signaturo

Cawley & Henry
Prop^{te} du Brevet
CAWLEY & HENRY, alléinige Fabrikanten, PARIS

(191—16)

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo:

Filijala za Ogersko:

Dunaj, Giselastrasse št. 1, | Pešta, Franz-Josefsplatz 5,

v hiši društva.

v hiši društva.

„NARODNA TISKARNA“
v Ljubljani
priporočila po nizki ceni
vožne liste
nemške in nemško-slovenske.

Društvena aktiva	frank.	79,368.882-80
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 30. junija 1881	„	15,412.821-75
Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848) več kot	„	128,300.000-—
V slednji dvanajstmesečnej poslovalnej perijodi uložilo se je pri društvu za	„	67,185.575-—
ponudb, vsled česar znaša skupni znesek v slednjih 25 letih na uloženi ponudbah več kot	„	1,077,022.110-—

Prospekte in druga razjasnila daje

Glavna agentura v Ljubljani, na Tržaškej cesti št. 3, II. nadstropje pri **Val. Zeschkotu.**

(162—9)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.